

Vanhemmille tukea lasten mediakasvatukseen

Kunhan mediaa osaa käyttää oikein, se on elämää rikastuttava ja avartava asia niin lapselle kuin aikuiselle. Vanhempien keskustellessa lapset katselivat piirrettyjä.

Suvi Lindgren

Keskiviikkona Kirkonkylän koulun kakkosluokkalaisten perheille pidettiin vanhempainilta mediakasvatusteemalla.

Idea aiheeseen tuli vanhemmilta itseltään ja kirjastonjohtaja Heli Laitinen ja luokanopettaja Päivi Tyrväinen toteuttivat keskusteluillan lasten median käytöstä. – Toivotaan, että muut ottavat esimerkkiä ja tästä tulisi käytäntö, Tyrväinen tuumaa.

Vanhemmat olivat yksimielisesti sitä mieltä, että tarvetta tämäntyyppisille mediakasvatuksen keskusteluille, neuvoille sekä yhteistyölle on.

Monipuolisesti ja koh- tuudella käytettynä media on elämää rikastuttava ja avartava asia. Vaikka vanhempi ei medioista paljoa

ymmärtäisikään, omalla esimerkillä ja kiinnostuksella voi luotsata lastaan sopivien mediasisältöjen pariin sekä vaikuttaa turvallisen mediasuhteen kehittymiseen.

Mediakasvatus on rajojen asettamista ja aikuisen turvaa. Lapsen kanssa on hyvä tutustua mediavälineisiin ja -esityksiin aktiivisesti. – Tärkeää on, että aikuinen on läsnä ja tietää mitä lapsi koneella tekee ja mitä katsoo tv:stä, Laitinen toteaa.

Keskustelu on tärkeintä ja pienikin lapsi puhuu mielellään vaikkapa televisio-ohjelmasta. Jos jokin mediassa kohtaama asia ahdistaa tai pelottaa lasta, kannattaa siitä jutella yhdessä.

Lasta tulisi kannustaa kriittiseen asenteeseen mediaa kohtaan. Media-

taidon aakkoset ovat muutakin kuin sitä, ettei henkilötietojaan saa antaa internetissä.

Mediakasvatukseen kuuluu välineiden käytön opettelun lisäksi sisältöjen kriittinen arviointi sekä taito suodattaa ja arvioida vastaanotettua informaatiota. – Tärkeintä on kriittisyys. Se, että lapsi oppisi käsittelemään asioita, joihin mediassa törmää, Laitinen kertoo.

Lapset ovat etenkin internetin käytössä usein nokkelampia kuin vanhemmat, jotka eivät aina tiedä mitä kaikkea vaikkapa netissä on. – Tässä suhteessa lapset ovat meitä valovuosia edellä, Laitinen tuumaa. Kaikki aikuiset eivät ole vielä oivaltaneet, että lapset eivät ole vain median vastaanottajia, vaan he ovat myös median sisältöjen tuottajia.

Vanhemmalle voi syntyä avuttomuuden tunne, kun itse ei ymmärrä tietokoneiden maailmaa yhtä hyvin kuin lapsi. Silti on tärkeää muistaa, että vaikka lapset ovat kuinka näppäriä mediankäyttäjiä, he tarvitsevat aikuisen ohjausta toimiakseen oikein.

Internetistä lapsi voi vahingossa löytää sopimatonta materiaalia, jota voi säikähtää pahastikin.

– Sanahaualla voi netistä

tulla vastaan mitä vain. Hyvä olisikin olla itse mukana kun lapsi käyttää konetta, Tyrväinen muistuttaa. Vaikka netistä tulisi vastaan mitä tahansa, lapsen tulee voida aina kertoa siitä vanhemmalle.

Tarvittaessa lasten median käyttöä tulisi kontrolloida. Lapsen voi ottaa mukaan laatimaan yhteisiä pelisääntöjä.

Vanhempainillassa keskusteltiin eri perheiden säännöistä tietokoneen ja tv:n käytössä. Koneella olemiseen lapset tarvitsevat yleensä vanhemman luvan ja aikaa koneella olemisaikaa rajoitetaan, vaikkapa munakellolla. Ajantaju tietokonepelejä pelatessa häviää helposti, joten osa perheistä pitää kokonaan pelittömiä tai tietokoneettomia päiviä. Usein myös läksyt ja ulkoilut pitää olla hoidettuna ennen pelaamista.

Vanhemman kannattaa opetella katsomaan, millä internetsivuilla tietokoneella on käyty. Koneisiin saa myös asennettua ohjelmia, joilla estetään pääsy sivustoille, jotka voivat vahingoittaa lasta.

Myös television ja elokuvien katsomista käytettyä aikaa voi tarvittaessa rajoittaa. Laitinen muistuttaa, että elokuvien ikäraajat ovat kuitenkin turvallisia, koska ne ovat tarkastet-

tuja ja lainmukaisia.

Tietokonepelien rajoitukset ovat kuitenkin vain suosituksia. Tietokonepeleissä on myös oppimispelejä, joita käytetään esimerkiksi kouluissa oppimismateriaalina sekä erityisopetuksessa.

Vastuu mediakasvatuksesta kuuluu yhteisesti vanhemmille, opettajille ja kaikille kasvattajille. Mediakasvatus nähdään myös tärkeänä osana kouluopetusta. – Koen tärkeänä, että lapset oppivat käyttämään mediaa myös oppimisen välineenä, Tyrväinen lisää.

Laitinen toi esiin huolen siitä, että kirjastolla käy lapsia, jotka viettävät tuntikausia tietokoneella lähinnä pelaten. Kirjastosta saa varata virallisia tietokonevuoroja kahdeksi tunniksi viikossa, mutta jos konetta ei ole varattu, siinä saa olla. Laitinen pohti, kuuluuko vastuu henkilökunnalle lasten tietokoneen käytöstä ja pelaamisesta kirjastossa. Valmiita käytänteitä asiaan kun ei ole.

Laki kuitenkin velvoittaa kirjaston tarjoamaan vapaan pääsyn tiedonlähteille, joten suoraan henkilökunta ei voi lasten koneenkäyttöön vaikuttaa. Kirjaston tietokoneilta ei pääse internetin väkivalta- ja pornosivuille.